

VERKSAMHETSBERÄT- TELSE OCH BOKSLUT 2016

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

ILMARINENS STRATEGI

Ilmarinen är ett kundägt ömsesidigt arbetspensionsförsäkringsbolag, vars grundläggande uppgift är att säkerställa att kundföretagens personal får den lagstadgade pension som de intjänat i sitt arbete. De värderingar som styr Ilmarinens verksamhet är öppenhet, ansvar och gemensam framgång.

Ilmarinens vill vara det mest tilltalande arbetspensionsbolaget. De strategiska målen som härletts ur denna vision är att skapa bästa möjliga kundservice, en stark marknadsställning, en effektiv verksamhet och en stark solvens.

1 DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Recessionen som belastat Finlands ekonomi år 2012–2014 upphörde år 2015, men den ekonomiska tillväxten kom emellertid igång först under år 2016. Återhämtningen var långsam både i Finland och i de flesta andra EU-länderna; Finlands totalproduktion uppskattas ha växt med cirka 1,5 procent. Totalproduktionen låg således klart under den nivå som rådde före finanskrisen år 2008–2009.

Finlands ekonomi har alltsedan år 2009 brottats med en svag exportutveckling. Den ekonomiska tillväxten som började år 2016 ändrade inte på situationen, utan i stället för export grundade sig tillväxten på inhemska faktorer, dvs. på den privata konsumtionen och återhämtningen inom byggverksamheten. Industriproduktionen och exporten vände uppåt i slutet av året.

Återhämtningen inom ekonomin syntes på arbetsmarknaden under år 2016. Andelen sysselsatta vände svagt uppåt och arbetslösheten minskade något, även om andelen långtidsarbetslösa fortfarande växte. Andelen sysselsatta ökade med 11 000 personer under året och arbetslöshetsgraden minskade från året innan från 9,4 procent till 8,8 procent. Lönesumman inom hela ekonomin ökade med cirka två procent. Den genomsnittliga inkomstnivån ökade med en dryg procent. Den generella löneförhöjningen enligt sysselsättnings- och tillväxtavtalet var 0,4 procent. Priserna steg mycket måttligt under verksamhetsåret, vilket innebär att de genomsnittliga realinkomsterna ökade något.

Den offentliga ekonomin uppvisade ett underskott på samma sätt som under tidigare år, men ekonomins återhämtning avhjälpste situationen. Tack vare ökade skatteintäkter minskade kommunernas underskott något och den minskade arbetslösheten förbättrade Arbetslöshetsförsäkringsfondens balans. Underskottet inom hela den offentliga ekonomin var cirka två procent i förhållande till totalproduktionens värde. Den offentliga skulden fortsatte emellertid att öka och den s.k. EMU-skulden ökade till cirka 64 procent i förhållande till totalproduktionens värde. Tack vare arbetspensionsfondernas place-ringsintäkter uppvisade den offentliga sektorns nettotillgångar emellertid en ökning under år 2016.

Konkurrenskraftsavtalet

Statsminister Sipiläs regering ställde redan på sommaren 2015 ett mål om att få till stånd en övergripande arbetsmarknadslösning som förbättrar konkurrenskraften. Arbetsmarknadsorganisationernas förhandlingar var långa och som ett slutresultat av förhandlingarna ingick centralorganisationerna ett konkurrenskraftsavtal i februari 2016.

Efter det förhandlade man om lösningen mellan förbunden i olika branscher och i augusti kunde man konstatera att över 90 procent av löntagarna omfattades av avtalet.

Enligt avtalet kommer det inte att göras nya avtalshöjningar i lönerna under år 2017. Den årliga arbetstiden förlängs däremot med 24 timmar. Förlängningen av arbetstiden har avtalats om skilt i kollektivavtalen för de olika branscherna. Förlängningen av arbetstiden beräknas minska arbetskraftskostnaderna med 1,5 procent år 2017.

I konkurrenskraftsavtalet överenskomms dessutom att en del av arbetsgivarens socialförsäkringsavgifter, dvs. av arbetspensionsavgiften och arbetslöshetsförsäkringspremien överförs att innehållas från lönerna. Ändringen kommer att genomföras stegvis under åren 2017–2020. Staten sänker också arbetsgivarens socialförsäkringsavgift med cirka en procentenhet år 2017. Som en följd av dessa ändringar beräknas arbetsgivarens bi-kostnader minska med cirka 2,5 procentenheter och arbetskraftskostnaderna med drygt två procent fram till år 2020. Höjningen av löntagarnas avgiftsandel minskar nettoinkomsterna, men år 2017 kompenserar staten detta genom att lindra beskattningen av förvärvsinkomster.

Konkurrenskraftsavtalet minskar således arbetskraftskostnaderna år 2017 och eventuellt även under de följande åren – beroende på inkomstutvecklingen efter år 2017. Då arbetskraftskostnaderna samtidigt väntas stiga i de viktigaste konkurrentländerna, leder avtalslösningen till ett förbättrat konkurrensläge för den finländska exporten. Detta väntas leda till ökad export och sysselsättning.

Utöver konkurrenskraftsavtalet avtalade centralorganisationerna på regeringens önskan i mars 2016 även om att i den utsträckning det är möjligt anpassa löneutvecklingen efter år 2017 till konkurrenskraftsmålen. Genom denna så kallade Finlandsmodellen strävar man efter att göra inkomstutvecklingen inom exportindustrin till ett ankare för utvecklingen av arbetskraftskostnaderna också inom andra sektorer. Avsikten är att i fortsättningen i större grad än hittills avtala om lönerna på förbunds- och lokalnivå och tills vidare är det oklart vad som kommer att avtalas om riktlinjerna för lönebildningen enligt Finlandsmodellen.

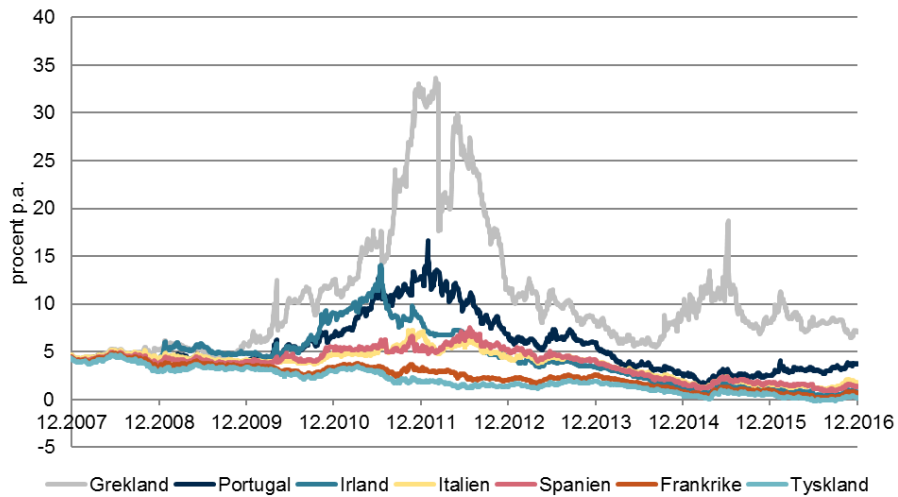
Den internationella ekonomin och den globala placeringsmiljön

De politiska osäkerheterna inverkade på utvecklingen av den internationella ekonomin. På våren var placeringsmarknaden orolig för folkomröstningen om medlemskapet i EU i Storbritannien. Röstningsresultatet, dvs. Storbritanniens eventuella utträde ur EU ledde emellertid inte till befarande marknadsreaktioner. En annan stor förändring var valet av Donald Trump till USA:s president i november 2016. Tvärtemot vad som befarades orsakade inte heller detta negativa marknadsreaktioner, utan ledde till att de amerikanska aktierna och dollarn stärktes. I Europa berodde osäkerheten på de allvarliga terrordåden och den långtutdragna bankkrisen i Italien. Oberoende av allt detta utvecklades världsekonomin och även ekonomierna i EU-staterna tämligen gott under verksamhetsåret.

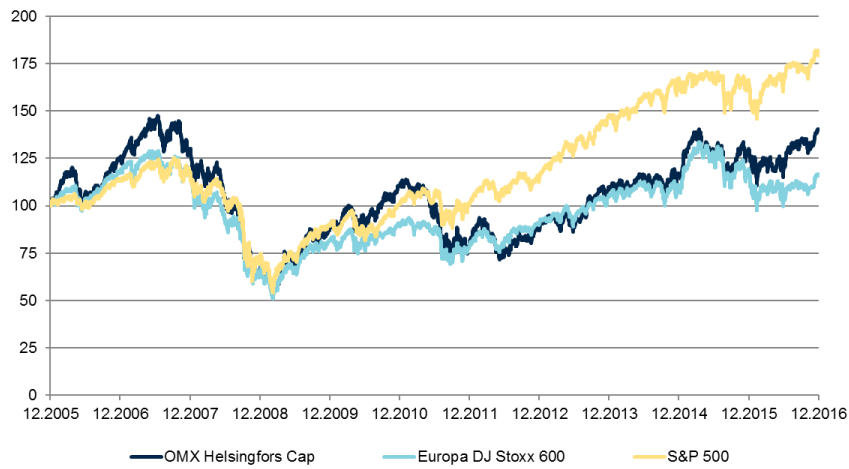
De europeiska och japanska centralbankerna fortsatte sin stimulerande penningpolitik, vilket bidrog till en fortsatt låg räntenivå. I de europeiska staterna som hade det bästa kreditbetyget låg de långa räntorna runt noll och var tidvis till och med negativa. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve höjde sin styrränta i slutet av året för första gången på en lång tid.

Trots den svaga början på året blev år 2016 relativt gott både med beaktande av aktie- och ränteplaceringarna. Aktiepriserna steg klart också på Helsingfors börs. Årsförändringen av Eurostoxx-indexet, som mäter de europeiska aktiernas utveckling, var liten. Priserna på de amerikanska aktierna stärktes däremot klart.

Ränteutvecklingen på 10-åriga statslån i euroländerna

Aktiemarknadens utveckling (31.12.2005=100)

2 UTVECKLINGEN AV ARBETSPENSIONSSYSTEMET

Pensionsreformen och konkurrenskraftsavtalets inverkan på avgifterna

Pensionsreformen, som arbetsmarknadsorganisationerna avtalade om i sina förhandlingar år 2014, trädde i kraft vid ingången av år 2017. Reformen medför inte några omedelbara ändringar i åldersgränserna för ålderspension. Däremot inverkar den på intjäningsreglerna för pension genast från ingången av år 2017. Från ingången av år 2017 tas arbetstagarens hela bruttolön som grund vid beräkningen av pensionen i stället för att beakta en lön som minskats med arbetspensionsavgiften; ändringen förbättrar pensionsstillväxten. Samtidigt ersätts deltidspension med en ny partiell förtida ålderspension.

Enligt arbetskraftsavtalet som arbetsmarknadsorganisationerna avtalat om kommer löntagarnas och arbetsgivarnas avgiftsandelar i finansieringen av arbetspensionerna att ändra år 2017–2020. Ändringarna inverkar inte på finansieringen av arbetspensionssystemet, eftersom den genomsnittliga avgiften hålls på den nivå som avtalades om i samband med pensionsreformen. De största minskningarna i arbetsgivarens avgift kommer att genomföras år 2019 och 2020.

År	Arbetsgivarens avgift	Avgiften för löntagare som är under 53 år och som har fyllt 63 år	Avgiften för löntagare som är 53–62 år	Avgifterna sammanlagt i genomsnitt
2016*	18,00	5,70	7,20	24,00
2017	17,95	6,15	7,65	24,40
2018	17,75	6,35	7,85	24,40
2019	17,35	6,75	8,25	24,40
2020	16,95	7,15	8,65	24,40
2021	16,95	7,15	8,65	24,40

* År 2016 var avgiften för löntagare som är under 53 år 5,70 procent och för arbetstagare som fyllt 53 år 7,20 procent.

Som en följd av ändringarna i avgiften ändras arbetsgivarnas och löntagarnas andelar i finansieringen av arbetspensionerna. Då arbetsgivarnas andel av den totala avgiften var 75 procent år 2016, kommer relationstalet att minska till 69 procent fram till år 2020. Andelen kommer senare att minska ytterligare, eftersom eventuella höjningar av avgiftsnivån sannolikt delas jämnt mellan arbetsgivarna och arbetstagarna. Eftersom avgiftsandelarna ändras, avtalade arbetsmarknadsorganisationerna i samband med konkurrenskraftsavtalet om ändringar i arbetspensionsförsäkringsbolagens förvaltning. I fortsättningen är andelen representanter som arbetsgivarorganisationen utnämner i bolagens styrelser och förvaltningsråd 1/6 (för tillfället 1/4) och andelen representanter som löntagarorganisationerna utnämner 1/3 (för tillfället 1/4). Kundföretagens representanter innehar fortsättningsvis hälften av platserna. Beträffande förvaltningsråd träder ändringen i kraft år 2019 och beträffande styrelser år 2020.

Pensionsskyddscentralens nya långtidsberäkning

Pensionsskyddscentralen publicerade på hösten 2016 en ny långtidsberäkning om finansieringen av arbetspensionssystemet. Jämfört med den föregående beräkningen som gjordes år 2014 har det skett vissa förändringar i bakgrundsvariablerna. Enligt Statistikcentralens nya befolkningsprognos väntas nativiteten utvecklas svagare än tidigare, vilket börjar synas i den arbetsföra befolkningens mängd på 2040-talet. Nettoimmigrationen uppskattas stanna på nuvarande nivå (17 000 personer per år), vilket för egen del bidrar till att öka den arbetsföra befolkningens mängd. Den största uppmärksamheten fick PSC:s bedömning om att den reella placeringsintäkten som fås på arbetspensionstillgångarna försvagas med 3,0 procent under tio år, varefter den skulle

återgå till en nivå på 3,5 procent. Som en följd av de förändrande antagandena uppstår det i beräkningen ett behov av att höja arbetspensionsavgifterna något efter år 2020 och för en mer större ändring efter år 2060. Den senare ändringen är förknippad med antagandet om en lägre nativitet och den ändrar klart på långtidsutsikterna jämfört med den föregående långsiktberäkningen.

Solvensreformen och annan reglering av arbetspensionsbranschen

Som en del av arbetsmarknadsorganisationernas pensionsavtal avtalade man om att höja arbetspensionsbolagens aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvar från 10 procent till 20 procent under åren 2017 och 2018. Ändringen innebär att en större del än tidigare av variationerna i aktieavkastningen överförs till att bäras solidariskt inom pensionssystemet. Reformen utökar pensionssystemets risknivå, men förbättrar de enskilda pensionsanstaltarnas risktäckningskapacitet. Genom reformen eftersträvas en ökning av andelen aktieplaceringar och bättre placeringsintäkter. Ändringen träder i kraft stegvis under åren 2017 och 2018.

Finländarnas förväntade livslängd har fortsatt att öka, vilket innebär att det blev nödvändigt att avsätta mer medel i de fonder som reserverats för ålderspensioner. Detta genomfördes i slutet av år 2016 genom att ändra de dödlighetsantaganden som används i beräkningen av ålderspensionsansvaret. En del av avsättningarna finansierades med utjämningsbeloppet som ingår i solvenskapitalet. Andelen som finansierades med utjämningsbeloppet var i genomsnitt 0,5 procent av den försäkrade lönesumman. Huvuddelen av avsättningarna för ålderspensionsansvaret finansieras med placeringsintäkter som influtit under tidigare år genom att upplösa aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar. Ändringarna minskar pensionsanstaltarnas solvens något.

Lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar trädde i kraft den 1 januari 2017 och ersatte den gällande solvenslagstiftningen för pensionsanstalter. Solvenskraven grundar sig fortsättningsvis på hur riskfyllda placeringarna är. I solvensberäkningen enligt den nya lagen beaktas mer preciserat och mer omfattande än för närvarande alla de risker i anstaltens placeringsverksamhet som är väsentliga med tanke på pensionsanstaltarnas verksamhet samt försäkringsrisker. Solvensgränsen beskriver även i fortsättningen det belopp av solvenskapital som pensionsanstalten ska ha för försäkrings- och placeringsrisker. Solvensgränsen är ju högre, desto större risk som pensionsanstaltens placeringar är behäftade med. Det gjordes även kompletteringar i regleringen om arbetspensionsbolagens riskhantering.

3 ILMARINENS RESULTAT OCH SOLVENS

Oberoende av den relativt anspråkslösa ekonomiska utvecklingen i Finland och andra EU-länder blev år 2016 ett tämligen gott placeringsår för Ilmarinen. Börskurserna steg på ett flertal marknader under året. Årsavkastningen på Ilmarinens placeringar var 4,8 (6,0) procent, vilket innebär att bolagets solvenskapital stärktes med nästan 216 miljoner euro. På grund av ökningen i konsumentprisindex med 1,0 procent blev realavkastningen på placeringarna 3,8 (6,2) procent. Siffran är nära genomsnittet på lång sikt för Ilmarinens reella placeringsintäkter på 4,2 procent.

Antalet företags- och företagarkunder i Ilmarinen var i det närmaste oförändrat under verksamhetsåret. Effektiviteten i Ilmarinens egen verksamhet var på samma sätt som året innan på god nivå. Omkostnadsresultatet som mäter effektiviteten förbättrades något från året innan och omkostnadsprocenten var 74,9 (75,5) procent.

Solvenskapitalet, dvs. skillnaden mellan bolagets tillgångar värderade till verkligt värde och bolagets ansvar ökade till 8 460,0 miljoner euro (8 244,2). Solvenskapitalet uppgick

i slutet av år 2016 till 29,2 (29,6) procent av den ansvarsskuld som används i solvensberäkningen.

Solvenskapitalet avser att bära riskerna inom försäkrings- och placeringsverksamheten. Ilmarinens solvenskapital var i slutet av räkenskapsperioden 2,0-faldigt (2,0) i förhållande till den solvensgräns som riskfördelningen av bolagets placeringar förutsätter. En stark solvens är ett av Ilmarinens strategiska mål.

Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde var 410,5 (406,8) miljoner euro, då ansvarsskulden gottgjordes med en ränta på 1 132,9 (1 317,2) miljoner euro och 199,9 miljoner euro (346,6) överfördes till det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret. Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar binder en viss andel av avkastningskravet på ansvarsskulden till den genomsnittliga avkastningen på arbetspensionsbolagens noterade aktieplaceringar och överför således aktierisken till denna del att bäras av hela arbetspensionssystemet.

Resultatet av försäkringsrörelsen som är på bolagets eget ansvar var -35,5 (32,2) miljoner euro. Resultatet av försäkringsrörelsen visar skillnaden mellan de avgifter som uppburits i försäkringsavgiften för att täcka försäkringsrisken och utbetalda ersättningar. Av försäkringsrörelsens resultat kom 3,1 miljoner euro från tilläggsförsäkringen.

Omkostnadsrörelsens resultat är det belopp med vilket försäkringsavgiftens omkostnadsandelar och andra motsvarande intäkter överstiger de rörelsekostnader som ska täckas med dem. Omkostnadsrörelsens resultat överförs till solvenskapitalet till den del det inte används för kundåterbäringar. Resultatet av Ilmarinens omkostnadsrörelse var 36,1 (35,4) miljoner euro.

Försäkringsrörelsens resultat överförs i enlighet med de grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet till utjämningsbeloppet som ingår i solvenskapitalet. Med anledning av ändringen av dödlighetsgrunden som gjordes vid utgången av år 2016 överfördes från utjämningsbeloppet därtill 85,5 miljoner euro till ålderspensionsansvaret. Den totala förändringen av utjämningsbeloppet var således -121,0 miljoner euro.

Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska från solvenskapitalet dras av alla med skulder jämförbara poster som inte upptagits i balansräkningen och i fråga om vilka prestationsskyldigheten ska anses sannolik. På grund av det avdras från utjämningsbeloppet som ingår i solvenskapitalet vid beräkningen av solvensen ytterligare den andel som hänförs sig till tilläggsförsäkringen enligt lagen om pension för arbetstagare på 22,4 miljoner euro, vilken överförs till utjämningsansvaret den 1 januari 2017.

Ilmarinens totala resultat till verkligt värde år 2016 uppgick till 405,2 (474,3) miljoner euro. Resultatet utgörs av placeringsverksamhetens resultat, försäkringsrörelsens resultat och omkostnadsrörelsens resultat.

Det penningbelopp som används för att nedsätta ArPL-avgifterna, dvs. för kundåterbäringar, fastställs enligt bolagets solvenskapital och resultatet av bolagets omkostnadsrörelse. I solvenskapitalet beaktas då inte det utjämningsbelopp som reserverats för försäkringsrisker. Från år 2016 överförs 102 (98) miljoner euro till kundåterbäringar. Överföringen utgör 0,61 (0,59) procent av den försäkrade lönesumman och 205 (196) euro per arbetstagare som är försäkrad i Ilmarinen.

Ovan givna uppgifter om resultatet och solvensen grundar sig på de nyckeltal till verkligt värde som redovisas i noterna till bokslutet. De berättar om bolagets finansiella resultat och ställning bättre än resultat- och balansräkningen. Värderingen av placeringarna i bokslutet grundar sig på anskaffningsutgiften och den vinst som redovisas i resul-

taträkningen bestäms utifrån den beräkningsgrund som social- och hälsovårdsministeriet fastställer på förhand. Skillnaden mellan det redovisade totalresultatet och resultaträkningens vinst upptas i ansvarsskulden med undantag av förändring av avskrivningsdifferens. År 2016 var vinsten enligt resultaträkningen 4,5 (5,3) miljoner euro.

Nedanstående kalkyl visar sambandet mellan resultaträkningens resultat och totalresultatet till verkligt värde:

Miljoner euro	2016	2015
Räkenskapsperiodens vinst i resultaträkningen	4,5	5,3
Förändring i ansvarsskulden		
Resultatpåverkande förändring i utjämningsbeloppet	-35,5	32,2
Förändring av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret	-161,8	855,0
Överföring till kundåterbärningar	102,0	98,0
Förändring av avskrivningsdifferens	0,3	1,7
Förändring av värderingsdifferens	495,8	-517,8
Resultat till verkligt värde	405,2	474,3

4 FÖRSÄKRINGSBESTÅND OCH PREMIEINKOMST

Majoriteten av de arbetsgivare som har försäkrat sina arbetstagare i Ilmarinen ingår ett försäkringsavtal med bolaget. Tillfälliga arbetsgivare kan emellertid redovisa sina arbetspensionsavgifter till arbetspensionsförsäkringsbolaget utan att ingå ett egentligt försäkringsavtal.

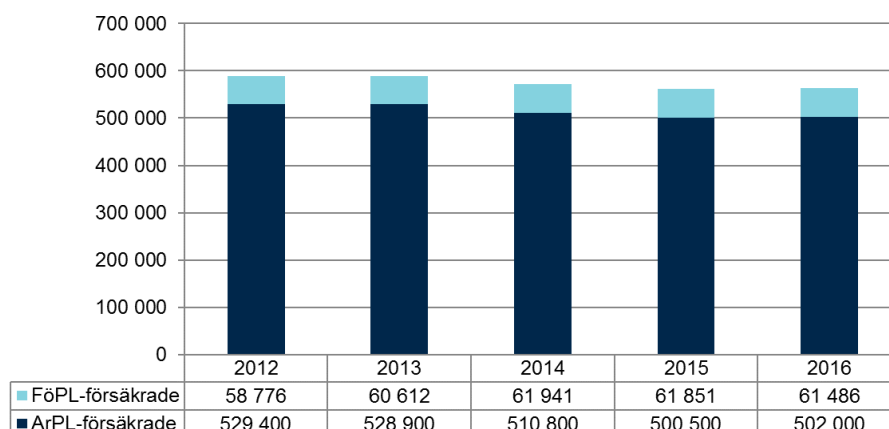
Ilmarinens försäkringsbestånd minskade något under verksamhetsåret. Vid utgången av år 2016 var antalet ArPL-försäkringar i bolaget 38 131, vilket är 223 stycken och 0,6 procent färre än året innan. Utöver de arbetsgivare som ingick försäkringsavtal med Ilmarinen, redovisade 5 078 (5 450) tillfälliga arbetsgivare sina ArPL-försäkringsavgifter till bolaget.

Andelen avtalskunder som anmäler sina försäkringsavgifter månatligen och som betalar sina försäkringsavgifter utgående från anmälningarna ökade med 30 procent i Ilmarinens försäkringsbestånd. Kunderna föredrar i allt större utsträckning att betala sina försäkringsavgifter enligt den mer reella situationen i stället för att göra en årsgranskning. Vid årets slut omfattade ArPL-försäkringarna i Ilmarinen 502 000 (500 500) försäkrade. Antalet försäkrade ökade med ungefär 0,3 procent. Antalet anställda som omfattades av ArPL-försäkringarna i Ilmarinens kundföretag var i genomsnitt 13 (13) år 2016.

Den försäkrade ArPL-lönesumman i Ilmarinen uppgick till 16 788 (16 651) miljoner euro, vilket innebär en ökning på 0,8 procent jämfört med den försäkrade lönesumman året innan. Marknadsandelen som räknats utifrån den försäkrade ArPL-lönesumman uppskattas år 2016 ha minskat något jämfört med föregående år.

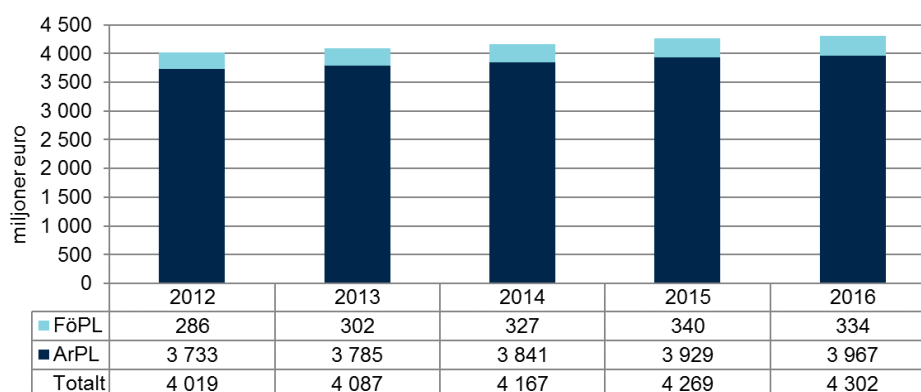
I slutet av året var antalet FöPL-försäkringar i bolaget 61 486, vilket är 365 försäkringar, dvs. 0,6 procent färre än ett år tidigare. Den genomsnittliga arbetsinkomsten i FöPL-försäkringarna var 23 917 (24 003) euro om året. Det är lite mindre än året innan.

Antalet försäkrade

Ilmarinens premieinkomst år 2016 uppgick till 4 301,8 (4 268,7) miljoner euro. Premieinkomsten ökade med 0,8 procent från året innan. I ArPL-försäkringsavgifter inflöt 3 967,4 (3 929,0) miljoner euro, dvs. ArPL-premieinkomsten ökade med 1,0 procent jämfört med året innan. Kundåterbäringarna som beviljades i form av nedsättningar av ArPL-avgiften år 2016 uppgick till sammanlagt 98,6 miljoner euro, då de var 94,1 miljoner euro året innan.

Premieinkomsten av FöPL-försäkringarna uppgick till 334,5 (339,7) miljoner euro, vilket innebär en minskning med 1,5 procent.

Premieinkomst

Den ekonomiska återhämtningen har visat sig i kreditförlusterna, vilka minskade ytterligare från förra årets goda resultat. Kreditförlusterna för utestående ArPL-avgifter utgjorde 9,2 (11,3) miljoner euro. Kreditförlusterna sjönk med nästan 20 procent och deras andel av premieinkomsten var endast 0,23 (0,28) procent.

Bolaget sålde 3 837 nya ArPL-försäkringar, vilket ökar den årliga ArPL-premieinkomsten med 95,2 miljoner euro under år 2017. Överföringstrafiken ökade Ilmarinens ArPL-försäkringsbestånd med 366 försäkringar och minskade premieinkomsten med 37,2 miljoner euro.

Bolaget sålde 6 382 nya FöPL-försäkringar, vilket ökar FöPL-premieinkomsten med 32,0 miljoner euro. I överföringstrafiken mellan arbetspensionsbolagen ökade försäkringsbeståndet för FöPL-försäkringar med 543 försäkringar och premieinkomsten med 3,7 miljoner euro.

Kreditförlusterna för utestående FöPL-avgifter uppgick till 2,0 (2,2) miljoner euro. Det uppstår emellertid ingen förlust för Ilmarinen på grund av kreditförluster av FöPL-försäkringen, eftersom statsandelen inom finansieringssystemet för FöPL-pensioner ersätter försäkringsavgifter som inte fås in av försäkringstagarna.

5 PREMIENIVÅ

År 2016 var den genomsnittliga ArPL-avgiften 24,4 procent av lönen, dvs. 0,4 procentenheter högre än året innan. År 2016 beviljades dessutom en tillfällig nedsättning på i genomsnitt 0,4 procent av lönen, varför den genomsnittliga avgiften var på samma nivå som året innan. Avgiften var 5,70 procent för arbetstagare under 53 år och 7,20 procent för arbetstagare som fyllt 53 år. Arbetsgivarens avgift var i genomsnitt 18,00 procent av lönerna. Arbetsgivarens avgiftsnivå varierar i fråga om enskilda försäkringar och är också beroende av arbetspensionsbolagets kundåterbäringar. Ilmarinens kundåterbäringar var i genomsnitt 3,3 (3,1) procent av arbetsgivarens avgift.

Den genomsnittliga ArPL-avgiften som fastställts för år 2017 är 24,4 procent och den är således 0,4 procentenheter större än den genomsnittliga avgiften år 2016. Arbetsgivarens genomsnittliga avgift är 17,95 procent av lönerna. Arbetstagarnas avgifter stiger med 0,45 procentenheter. År 2017 är avgiften för arbetstagare under 53 år och som fyllt 63 år 6,15 procent och för arbetstagare som är 53–62 år 7,65 procent.

År 2016 var FöPL-avgiften för företagare under 53 år 23,6 procent av den fastställda arbetsinkomsten. För företagare som hade fyllt 53 år före ingången av räkenskapsåret var FöPL-avgiften 25,1 procent. År 2017 kommer företagavgifterna att höjas med 0,5 procentenheter. För företagare som fyllt 53 år före ingången av räkenskapsåret, men som är under 63 år är avgiften 25,6 procent och för andra företagare är avgiften 24,1 procent.

6 PENSIONER OCH VERKSAMHET SOM FRÄMJAR ARBETSFÖRMÅGAN

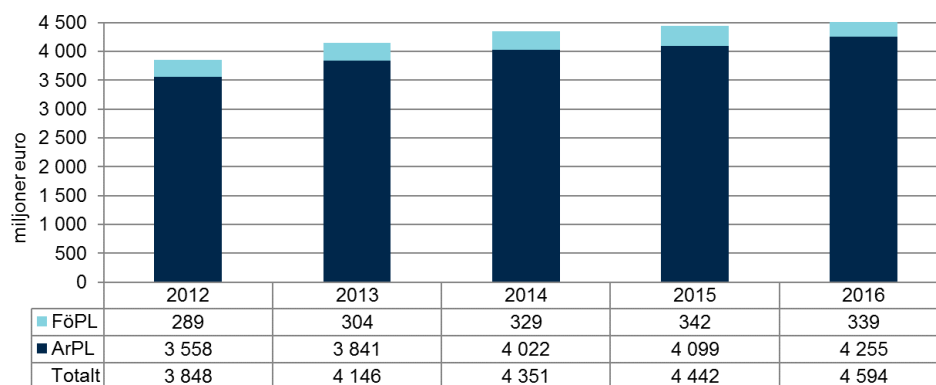
Inom Ilmarinen utfärdades 26 521 nya pensionsbeslut år 2016, vilket var 16,3 procent fler än året innan. År 2016 betalade Ilmarinen sammanlagt 4 594,1 (4 441,6) miljoner euro i pensioner. Pensionsutgiften ökade med 3,4 procent från året innan. På samma sätt som under tidigare år fortsatte pensionsutgiften att öka relativt snabbt.

Pensionsutgift enligt pensionsslag 2016

Miljoner euro	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspensioner	3 343,0	262,0	3 605,0	78,5
Förtida ålderspensioner	240,5	21,2	261,6	5,7
Deltidspensioner	11,6	2,7	14,3	0,3
Invalidpensioner	374,3	25,0	399,2	8,7
Arbetslöshetspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Familjepensioner	285,7	28,2	313,9	6,8
Sammanlagt	4 255,0	339,1	4 594,1	100,0

Största delen, dvs. 84,2 procent av pensionsutgiften på cirka 4,6 miljarder euro utgjordes av ålderspensioner. Invalidpensionernas andel av pensionsutgiften var cirka 8,7 procent och familjepensionernas andel 6,8 procent.

Utbetalda pensioner

Ilmarinens premieinkomst var drygt 4,30 miljarder euro. Utan pensionernas omkostnader var pensionsutgiften cirka 4,59 miljarder euro och således cirka 292 miljoner euro större än premieinkomsten.

Antalet pensionstagare 31.12.2016 Pensioner enligt grundskyddet

	ArPL	FöPL	Sammanlagt	%
Ålderspension	211 402	28 587	239 989	73
Förtida ålderspension	14 312	3 119	17 431	5
Deltidspension	1 268	265	1 533	0
Invalidpension	25 071	2 490	27 561	8
Familjepension	35 923	6 886	42 809	13
Sammanlagt	287 976	41 347	329 323	100

Vid utgången av året uppgick antalet pensionstagare till 329 323, vilket innebär en ökning på 1,9 procent från året innan, då antalet pensionstagare var 323 172. ArPL-pension utbetalades i slutet av året till 287 976 (282 432) pensionstagare och FöPL-pension till 41 347 (40 740) pensionstagare.

Pensionsbeslut år 2016

	2016	2015	Förändring-%
Nya pensionsbeslut			
Ålderspension	12 482	10 627	17
Förtida ålderspension	1	7	-86
Deltidspension	821	618	33
Invalidpension	6 692	5 650	18
Familjepension	3 126	2 827	11
Beslut om rätten till rehabilitering	3 399	3 084	10
Nya pensionsbeslut sammanlagt			
	26 521	22 813	16
Alla pensionsbeslut sammanlagt			
	42 999	41 293	4

Under 2016 utfärdade Ilmarinen sammanlagt 42 999 pensionsbeslut. Antalet är 4,1 procent större än året innan.

Antalet nya pensionsbeslut ökade med 16,3 procent år 2016, och då man även räknar med besluten om rätten till rehabilitering var antalet beslut 26 521. Antalet invalidpensioner ökade klart från året innan, samtidigt som ett ökat antal personer deltog i yrkesinriktad rehabilitering. Det skedde också en avsevärd ökning av antalet ålderspensioner jämfört med året innan.

Det ökade antalet pensionsbeslut kan delvis förklaras med den betydande investeringen i ett nytt pensionshandläggningssystem som gjordes i bolaget. Tack vare det nya handläggningssystemet automatiseras Ilmarinens pensionshandläggning, det blir snabbare på lång sikt och bolaget kan producera bättre digitala tjänster för sina pensionskunder. I införandeskedet åren 2015–2016 var fördelningen av pensionsbesluten ojämn och år 2016 utfärdades det flera pensionsbeslut än normalt. På grund av införandeskedet var bolagets pensionshandläggningstider inte på normalt sätt snabbare än jämförelsegruppen under verksamhetsåret, utan det uppstod ett tillfälligt dröjsmål. I slutet av verksamhetsåret normaliserades situationen och det förekom inte längre några dröjsmål i pensionshandläggningen.

År 2016 förberedde sig bolaget för genomförandet av pensionsreformen som trädde i kraft den 1 januari 2017. Genomförandet krävde omfattande datasystemändringar både i Ilmarinens egna system och i arbetspensionsbranschens gemensamma system. Det ordnades ett flertal utbildningar om pensionsreformen både för den egna personalen och för kunderna under hösten 2016. I april 2016 publicerade Ilmarinen en räknare med vilken kunderna själva kan göra beräkningar av hur pensionsreformen inverkar på den egna ålderspensionen. Med räknaren kan man också göra en beräkning av beloppet av den nya partiella förtida ålderspensionen. Det gjordes över 73 000 förhandsberäkningar av ålderspensionen och uppskattningsvis 12 000 förhandsberäkningar av partiell ålderspension.

Pensionsutdraget skickas vart tredje år till alla som är under 60 år och varje år till personer över 60 år. År 2016 skickades pensionsutdrag till personer som är födda i september–december samt till alla som är över 60 år. I oktober–november postades pensionsutdrag till 193 083 personer, medan 45 826 personer valde att hämta utdraget i webbtjänsten under april–december.

Inom Ilmarinens arbetshälsotjänster genomfördes ett exceptionellt omfattande kund-samarbete under år 2016. Ilmarinen ordnade 43 seminarier om arbetshälsa för sina kundföretag runt om i Finland, vilka samlade 2 518 deltagare. Dessutom hade bolaget

2 139 pågående utbildningar eller andra projekt om arbetshälsa tillsammans med kunderna under året. Ungefär 150 000 arbetstagare som är försäkrade i Ilmarinen omfattades av dessa arbetshälsoprojekt. Samarbetet med kunderna är systematiskt och målinriktat och projekten inriktas alltid på gemensamt identifierade utvecklingsobjekt som minskar risken för arbetsförmåga. Det ingås skriftliga avtal om samarbetet och resultatet av tjänsterna följs bland annat upp med gemensamt överenskomna mätare och med kundenkäter.

Resultatuppföljningen visar att man med hjälp av tjänsterna har lyckats förbättra arbetshälsan och minska risken för arbetsförmåga i kundföretagen.

Ilmarinen stöder kundföretagen i hanteringen av risken för arbetsförmåga också genom att erbjuda yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder. Ilmarinen ordnar utbildning för chefsstaben i kundföretagen och ger råd och konsult hjälp i planeringen av rehabilitering både för chefer och personal. Sammanlagt 3 399 sökanden av arbetspensionsrehabilitering fick en bekräftelse från Ilmarinen om att bolaget stöder byte av yrke eller en återgång till arbetslivet. Ökningen från året innan var över 10 procent. Under den egentliga rehabiliteringsperioden betalar Ilmarinen de lagstadgade förmånerna enligt arbetspensionslagstiftningen, med vilka man stöder rehabiliteringsklientens försörjning under rehabiliteringen och ersätter de kostnader som utbildningen medför. Bolaget utfärdade sammanlagt 6 343 olika beslut om rehabiliteringsförmåner år 2016, vilket motsvarar en ökning med 7,9 procent från året innan.

Sedan ingången av år 2016 har en person som ansökt om invalidpension fått ett förhandsbeslut om yrkesinriktad rehabilitering utan särskild ansökan, om personen fortfarande anses ha möjligheter att återvända till arbetslivet. Förfarandet påskyndar planeringen och inledandet av rehabilitering.

7 FÖRSÄKRINGSRÖRELSE OCH ANSVARSSKULD

Ilmarinens ansvarsskuld uppgick vid utgången av år 2016 till sammanlagt 31 458,7 (30 630,2) miljoner euro. De ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som fungerar som en buffert för placeringsförluster minskade med 161,3 miljoner euro netto och uppgick i slutet av året till 1 522,6 (1 683,9) miljoner euro. Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar ökade som en följd av stigande aktiekurser med 199,7 miljoner euro och var vid årets slut 1 435,0 (1 235,2) miljoner euro före granskningen av den del som överstiger den övre gränsen.

Den övre gränsen för det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret sänktes i slutet av år 2016 till en procent av ansvarsskulden och denna gräns överskreds med 1 149,5 miljoner euro. Den andel som överstiger den övre gränsen överförs till utjämningsansvaret och efter överföringen i slutet av året uppgick det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret till 285,5 miljoner euro. Av den andel som överstiger den övre gränsen används 877,6 miljoner euro för den avsättning som orsakas av ändringen i dödlighetsgrunden för ålderspensionsansvaret.

Resultatet av försäkringsrörelsen som är på bolagets eget ansvar var -35,5 (32,2) miljoner euro. Utjämningsbeloppet minskade med 121,0 miljoner euro till 927,6 miljoner euro. Utjämningsbeloppet minskade förutom av försäkringsrörelsens resultat även delvis av den avsättning som gjordes av utjämningsbeloppet för ålderspensionsansvaret. Avsättningen minskade utjämningsbeloppet med 85,5 miljoner euro.

Ansvarskulden gottgörs med ränta utifrån avkastningen på placeringarna i enlighet med beräkningsgrunderna. Huvuddelen av avkastningskravet på arbetspensionsbolagens ansvarsskuld fastställs på basis av pensionsanstaltens genomsnittliga solvens och resten, som räknas på en andel om 10 procent av ansvarsskulden, är bunden vid den genomsnittliga avkastningen på pensionsanstaltens noterade aktier. Sammanlagt

uppgick den avkastning som ska gottgöras ansvarsskulden år 2016 till 4,3 procent. Av den var avkastningen förknippad med det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret 0,6 procent. Den övriga ansvarsskulden gottgjordes med en avkastning på 3,7 procent.

Från den 1 januari 2016 övergick man till att använda en försäkringsavgiftsränta inom beräkningen av försäkringsavgiften. Räntan var 2,0 procent under hela året.

Tillgångarna som utgör täckning för ansvarsskulden uppgick vid verksamhetsårets utgång till 37 285,8 (35 141,8) miljoner euro.

Specifikation av den försäkringstekniska ansvarsskulden

Miljoner euro	2016	2015
Premieansvar		
Framtida pensioner	14 461,7	13 598,7
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 522,6	1 683,9
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	102,0	98,6
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	285,5	1 235,2
Premieansvar sammanlagt	16 371,8	16 616,5
Ersättningsansvar		
Löpande pensioner	14 159,2	12 965,1
Utjämningsbelopp	927,6	1 048,6
Ersättningsansvar sammanlagt	15 086,9	14 013,8
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	31 458,7	30 630,2

8 PLACERINGSVERKSAMHET

Pensionstillgångarna ska placeras lönsamt och betryggande. På grund av det framhävs långsiktigheten i placeringen av pensionstillgångarna. Målet inom Ilmarinens placeringsverksamhet är att få en så hög avkastning som möjligt på placeringarna på lång sikt. Placeringarnas genomsnittliga risk får emellertid inte vara för stor i förhållande till bolagets risktäckningskapacitet. Den genomsnittliga förväntade realavkastningen på Ilmarinens placeringstillgångar på lång sikt är fyra procent och avkastningens förväntade standardavvikelse cirka tio procent.

År 2016 förankrade Ilmarinen sina viktigaste placeringstester, med vilka man ytterligare stärkte den gemensamma värdegrunden för placeringsverksamheten inom hela organisationen. Under året uppdaterades placeringsstrategin som styr bolagets placeringsverksamhet på lång sikt. De viktigaste ändringarna i allokeringen enligt strategin är en minskad andel ränteplaceringar, en ökad andel fastighets- och infrastrukturplaceringar samt en ökad andel listade börsaktier som följer av ändringen i solvensregleringen. Som en del av strategin kommer bolaget även att fortsätta sprida fastighetsportföljen utomlands, vilket gjordes redan under år 2016.

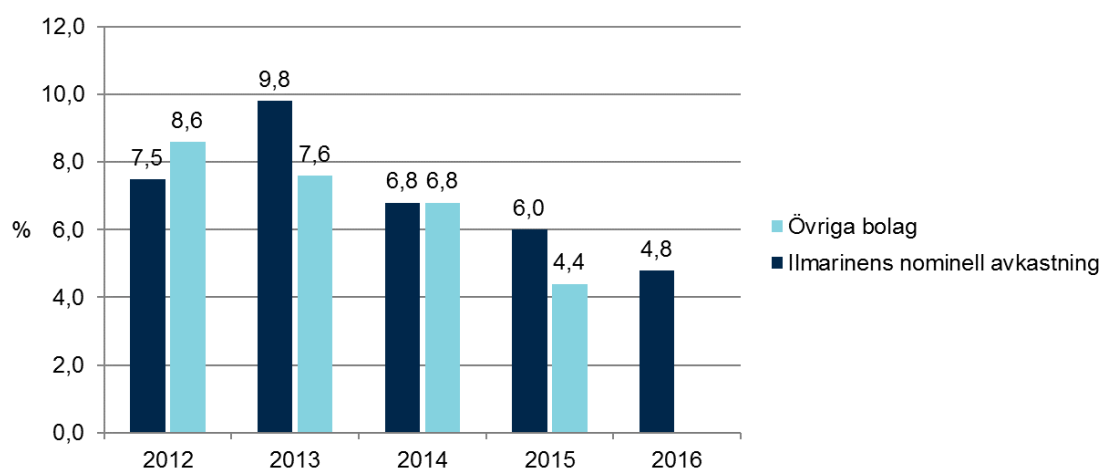
Den ekonomiska tillväxten och inflationen var lägre än väntade under verksamhetsåret. Konjunkturutvecklingen inom den globala ekonomin var oenhetlig. Inom penningpolitiken var riktningen tudelad då Europeiska centralbanken fortsatte sitt program för köp av skuldebrev medan den amerikanska centralbanken samtidigt genomförde sin andra

räntehöjning i december 2016 efter den första i december 2015. Oljepriset gick kraftigt neråt i början av året, men det vände uppåt senare under året.

Särskilt på aktiemarknaden var skillnaderna i avkastningen från olika områden stora år 2016. Av Ilmarinens aktieplaceringar avkastade de europeiska aktierna som helhet sämst, medan tillväxtekonomierna och de amerikanska aktieplaceringarna gav en bra avkastning. Året var gott även för de finländska aktierna. Ränteportföljens exponering för räntestegringar, dvs. duration var liten hela året. Även en framgångsrik valutasyn hade en positiv inverkan på placeringsresultatet. I sin helhet blev 2016 ett bra år ur placerarsynvinkel.

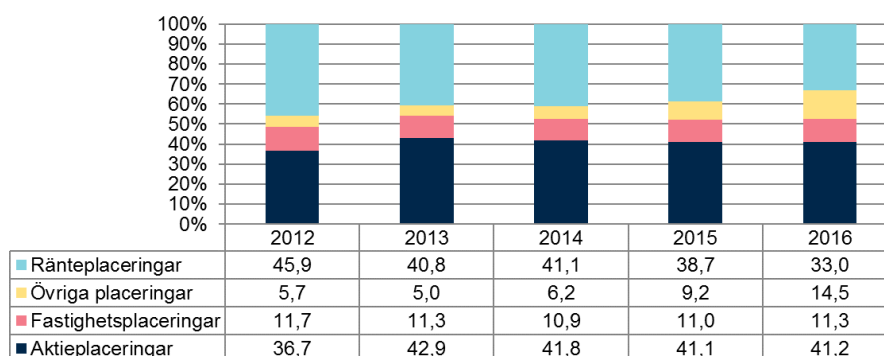
Ilmarinens placeringar till verkligt värde uppgick vid utgången av år 2016 till sammanlagt 37 214,4 (35 841,0) miljoner euro. Avkastningen på placeringarna till verkligt värde var 4,8 procent. Inflationen i Finland blev något snabbare mot slutet av året. Konsumentprisindexets årsförändring var 1,0 procent. Realavkastningen på värdet av Ilmarinens placeringar var 3,8 procent år 2016. Året innan var avkastningen på placeringsportföljen 6,0 procent, dvs. reellt sett 6,2 procent. Den årliga medelavkastningen till verkligt värde har under de senaste fem åren varit 7,0 procent, vilket motsvarar en årlig realavkastning på i genomsnitt 5,9 procent. Räknat sedan år 1997 har totalavkastningen på Ilmarinens placeringar till verkligt värde varit i genomsnitt 5,8 procent per år. Detta motsvarar en årlig realavkastning på 4,2 procent.

Nettointäkter av placeringsverksamheten

Följande specifikation över fördelningen av bolagets placeringar följer en indelning till verkligt värde. Noterna till bokslutet innehåller förutom denna basindelning även uppgifter om placeringarnas riskfördelning samt en tabell om hur placeringsintäkterna fördelas på olika placeringsslag.

Utvecklingen av placeringarnas grundfördelning

Andelen masskuldebrevslån, räntefonder och övriga finansmarknadsinstrument av Ilmarinens placeringstillgångar var 39,5 (40,4) procent. Deras marknadsvärde med beaktande av derivaten uppgick till sammanlagt 14 713,3 (14 475,8) miljoner euro och avkastningen enligt verkligt värde var 3,7 (1,0) procent. Placeringarna i statsemitterade eller dylika emittenters lån uppgick till 4 139,8 (4 245,8) miljoner euro, dvs. till 28,1 (29,3) procent. Penningmarknadsplaceringarnas andel var 991,3 (469,3) miljoner euro, dvs. cirka 6,7 (3,2) procent och avkastningen 5,8 (3,5) procent. De resterande 65,1 procent av ränteplaceringarna var företagslån. Huvuddelen av företagslånen hade ett högt kreditbetyg. Avkastningen på masskuldebrevslån med kreditrisk var 4,3 procent. Vid utgången av året var masslånepportföljens genomsnittliga löptid 0,6 (0,8) år.

Inom Ilmarinens företagsfinansiering beviljades en klart större mängd nya investeringslån än tidigare. Även antalet nya ArPL-återlån var större än året innan, vilket bidrog till att lånestocken inte fortsatte att minska i samma takt som tidigare. Lånefordringarnas andel av placeringstillgångarna var vid utgången av året 2,7 (3,0) procent. Nya lån lyftes under 2016 för 321,4 (183,1) miljoner euro. Hela lånestocken inklusive upplupna räntor var vid utgången av året 1 007,4 (1 088,5) miljoner euro. Avkastningen på lånefordringar var 3,3 (3,7) procent.

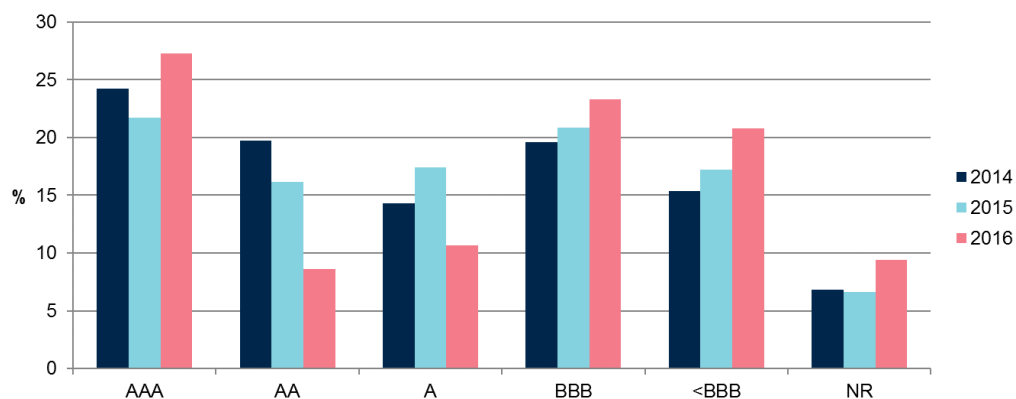
Lånestock inom företagsfinansieringen, miljoner euro

	2016 miljoner euro	Ränta %	Krediter 2016	2015 miljoner euro	Ränta %
Investeringslån *	631,9	3,4	173,3	682,4	3,6
Återlån	375,5	2,9	148,0	406,1	4,0
Sammanlagt	1 007,4	3,2	321,4	1 088,5	3,7

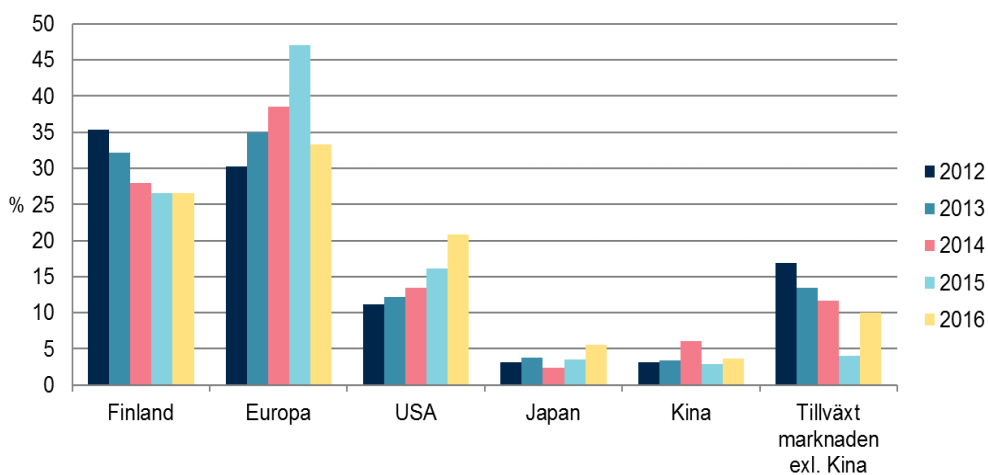
Ovan nämnda placeringar bildar tillsammans klassen ränteplaceringar. Totalt var dessa placeringars andel av placeringsbeståndet 42,2 (43,4) procent och avkastningen 3,6 (1,2) procent.

Andelen noterade och icke noterade aktieplaceringar samt kapitalplaceringar utgjorde 41,2 (40,2) procent av placeringarna. Deras värde steg år 2016 till 15 321,8 (14 398,6) miljoner euro. Andelen inhemska aktieplaceringar av dessa var cirka 27,2 (27,8) procent eller cirka 4 169,9 (4 006,9) miljoner euro. Av de noterade aktieplaceringarna var andelen inhemska aktier 26,5 (26,5) procent. Avkastningen på aktieplaceringarna räknat till verkligt värde var 6,5 (11,6) procent.

Masskuldebrevsplaceringarnas fördelning enligt kreditrisk

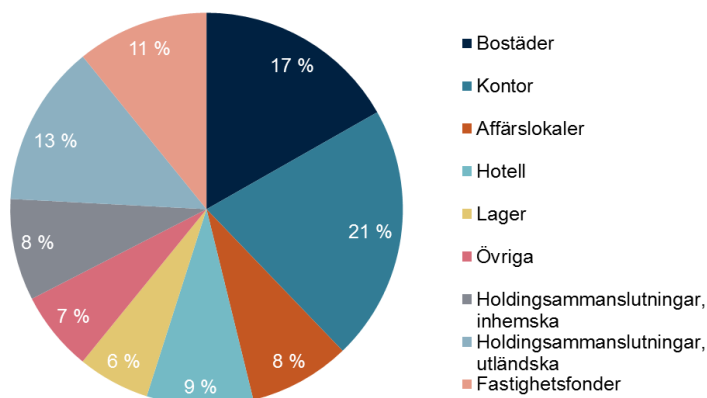
De noterade aktiernas geografiska fördelning

Aktie-, valuta- och räntederivat används såväl i skyddande syfte som för att ändra placeringarportföljens risknivå. Som en följd av användningen av derivat var aktieplaceringarnas riskbelopp 15 326,8 miljoner euro, dvs. 41,2 procent av placeringarna. Räntederivatens inverkan har beaktats i den genomsnittliga löptiden för den ovan nämnda masslåneportföljen.

Fastighetsplaceringarna uppgick vid utgången av år 2016 till 4 199,6 (3 935,5) miljoner euro. Förändringen jämfört med året innan var 6,7 procent. Fastighetsplaceringarnas andel av placeringarna var 11,3 (11,0) procent, varav 1,2 procentenheter var fastighetsplaceringar. De direktägda fastighetsplaceringarna uppgick till 3 744,0 (3 427,8) miljoner euro. Uthyrningsgraden för Ilmarinens inhemska fastigheter sjönk något och var 87,4 (90,1) procent vid utgången av året.

Fastighetsplaceringarnas struktur 31.12.2016

Den totala avkastningen på bolagets fastighetsplaceringar var 6,4 (7,8) procent. Avkastningen på direkta fastighetsplaceringar var 6,7 (7,0) procent. Avkastningen på fastighetsplaceringsfonderna var 3,6 (13,0) procent. Andelen direkta utländska fastighetsplaceringar ökade till 559,4 miljoner euro.

I slutet av året bestod cirka 5,3 (5,4) procent av placeringstillgångarnas marknadsvärde av råvaruplaceringar, placeringar i fonder som strävar efter absolut avkastning och övriga placeringar. Andelen fonder som strävar efter absolut avkastning av dessa var 2,9 procentenheter, dvs. 1 063,0 miljoner euro. Avkastningen på fonder som strävar efter absolut avkastning var i genomsnitt 5,6 procent på det sysselsatta kapitalet.

I enlighet med principerna för ansvarsfulla placeringar inleder Ilmarinen en påtryckningsprocess i syfte att påverka placeringsobjektets handlingsätt, om verksamheten inte motsvarar de villkor som Ilmarinen ställer på sina placeringsobjekt, dvs. företaget allvarligt bryter mot riktlinjerna i FN:s Global Compact om mänskliga rättigheter och att undvika miljöförstöring och korruption. Därtill undviker bolaget att skaffa placeringsobjekt, vilkas verksamhet inte uppfyller uppställda villkor: Ilmarinen placerar inte i tillverkare av tobaksprodukter och kontroversiella vapen och inte heller i bolag där minst 30 procent av affärsverksamheten ansluter sig till stenkol. Under år 2016 hade Ilmarinen två egna påtryckningsprocesser samt åtta påtryckningsprocesser via det nordiska försäkringssamarbetet. Ilmarinen hade dessutom tre påtryckningsprocesser som genomfördes via tjänsteleverantören.

Utöver dessa påtryckningsprocesser i anslutning till brott mot internationella normer diskuterade vi i samband med bolagsstämmorna i 14 bolag även om särskilda teman i anslutning till punkterna på föredragningslistan och om våra ägarstyrningsprinciper. Vi kontaktade också sex finländska företag i syfte att främja klimatrapporteringen och undertecknade även motsvarande brev till internationella bolag tillsammans med andra investerare.

9 UTVECKLING, IT OCH JA DATASÄKERHET

Under verksamhetsåret pågick det omfattande revideringar av datasystemen i Ilmarinen i enlighet med bolaget strategi. Revideringen av datasystemet för handläggningen av

pensioner färdigställdes och den sista fasen infördes i september. Ändringarna i data-systemen som en följd av pensionsreformen år 2017 gjordes planenligt, men inom en stram tidtabell, både i det förnyade handläggningssystemet och i pensionsbranschens gemensamma datasystem. Utvecklandet av de digitala kundtjänsterna fortsatte genom att utöka tjänsternas funktionaliteter och förbättra användarupplevelsen. Tjänsterna för redovisningsbyråer och kunder som sköter sina anmälningar och betalningar månatligen förbättrades och servicekonceptet för att förbättra arbetshälsan och lönsamheten i företagen utvidgades.

Utvecklingsverksamheten omorganiserades under verksamhetsåret till en enda enhet, och inom utvecklingsarbetet började man utnyttja lättroliga och smidiga utvecklingsmetoder. Bolaget förberedde sig för EU:s datasäkerhetsförordning, som träder i kraft 2018, genom att omorganisera datasäkerheten till en egen funktion. Även bolagets avtalshandling förnyades både vad gäller systemstödet och processerna.

Affärsverksamhetens fortlöpande IT-tjänster fungerar tillsammans med andra fortlöpande tjänster enligt samma styrnings- och serviceprinciper. Underhålls- och utvecklingsarbetet avseende försäkrings- och pensionsprocessernas grundläggande system konkurrensattes. Det nya avtalet ger kostnadsfördelar och samtidigt övergick man gradvis till att utnyttja offshore outsourcing. Beträffande datasystem övergick man i vid omfattning till att utnyttja molntjänster. Produktionen av datatekniska tjänster förlöpte såsom planerat både då det gäller kundtjänsterna och bolagets egen verksamhet.

10 RISKHANTERING

Målet med Ilmarinens riskhantering är att förhindra att risker som äventyrar bolagets verksamhet realiserar, att minimera de ekonomiska följderna och andra skador av realiserade risker samt att säkra verksamhetens kontinuitet. Målet är därtill att bolaget ska kunna utnyttja de möjligheter som en kontrollerad risktagning medför i affärsverksamheten och i synnerhet i placeringsverksamheten. Det viktigaste är att trygga Ilmarinens lagstadgade verksamhet samt de försäkrades, pensionstagarnas och försäkringstagarnas rättigheter i alla situationer.

Ilmarinen har en riskhanteringsplan som grundar sig på styrelsens riskhanteringspolicy och som omfattar hela verksamheten. Bolaget har en riskhanteringskommitté som består av representanter för organisationsenheterna med uppgift att följa upp, bedöma och utveckla bolagets riskhantering. Riskhanteringskommittén bereder bolagets riskbedömning med jämna intervall för ledningsgruppens godkännande och uppdaterar bolagets riskhanteringsplan varje år. Riskbedömningarna behandlas i styrelsens revisions- och riskhanteringsutskott samt i styrelsen.

Förutom bolagets riskhanteringsfunktion ankommer även riskkontrollen av placeringsverksamheten och styrelserapporteringen på direktören för bolagets aktuariefunktion och riskhantering. På detta sätt säkerställer bolaget att rapporteringen av placeringsverksamheten och riskkontrollen är oberoende av de risktagande funktionerna.

Inom placeringsverksamheten styrs risktagningen av placeringsstrategin som fastställs av styrelsen och av den placeringsplan som härleds ur den samt av placeringsbefogenheterna och övriga riktlinjer som styrelsen bestämmer. Risknivån och behoven av ändringar i den grundläggande allokeringen följs upp i gruppen för balansräkningshantering, som består av representanter för placeringsverksamheten, aktuarie- och riskhanteringsfunktionen samt för ekonomifunktionen. För uppföljning och analys producerar riskhanteringsfunktionen även bland annat scenario- och stresstest. Inom placeringsverksamheten pågår en fortlöpande riskuppföljning och -hantering.

Inom utvecklingen av riskhanteringen på bolagsnivå fortsatte man år 2016 med att utveckla rapporteringen av de operativa riskerna och anbud begärdes om ett nytt rapporteringssystem. Inom kontinuitetshanteringen genomfördes i fråga om samtliga funktioner en konsekvensanalys av affärsverksamheten för att bättre kunna leda störningssituationer. I bolaget upprättades även för första gången en risk- och solvensbedömning som avses i den nya regleringen som träder i kraft från ingången av år 2017. I den bedömer bolagets styrelse och verkställande ledning som en del av det strategiska beslutsfattandet hur de väsentligaste riskerna inverkar på bolagets mål och verksamhet samt de åtgärder som bör vidtas för hanteringen av dessa risker.

För riskhanteringen redogörs närmare i noterna till bokslutet.

11 PERSONAL

Ilmarinenkoncernen hade i genomsnitt 584 anställda år 2016, då motsvarande siffra ett år tidigare var 593. Mätt i årsverken arbetade det i genomsnitt 538 (535) personer i moderbolaget Ilmarinen under verksamhetsåret. I denna siffra ingår sommarvikarier och 64 (65) deltidsanställda, vilkas arbetsinsats vid uträkningen av medeltalen har justeras så att den motsvarar de heltidsanställdas arbetstid. Totalt 55 (44) personer var familjelediga eller tog ut annan oavlönad ledighet under året. I slutet av året hade moderbolaget Ilmarinen 592 (573) anställda, varav 540 (542) hade en fast anställning.

Ett viktigt tema i Ilmarinens strategi är att skapa en energigivande arbetsplats, vilket vi har främjat på många sätt under år 2016. I början av året hade hela Ilmarinens personal flyttat till renoverade lokaler och de insamlade erfarenheterna har varit positiva. Enligt enkäterna får möjligheterna till smidig växelverkan och det förbättrade informationsutbytet det största berömmet. Belåtenheten med lokalerna är överlag något bättre än tidigare, fastän det var fråga om en stor förändring.

Hälsoprocenten, som var hög bland Ilmarinens personal redan föregående år, fortsatte att stiga ytterligare till 51 (47) procent. Det innebär med andra ord att 325 personer inte var borta från arbetet på grund av sjukdom en endaste dag. Ilmarinen har stött den personliga arbetshälsan och en god energinivå på många sätt. Avlöandet av en tidsbunden friskvårdscoach ökar exempelvis motionen under arbetsdagen och hjälper även enskilda arbetstagare att finna lämpliga sätt att motionera.

Målet med personalplaneringen är att säkerställa att bolaget har rätt kompetens på rätt platser i rätt tid och med de rätta kostnaderna. Vi fastställde de strategiska kompetensområdena som utgör en förutsättning för att vi ska uppnå våra mål. Vi ställde upp ett mål för behövliga resurser omfattande kostnaderna för både egen personal och köpt arbete. Under strategiperioden bör våra totalkostnader sjunka med en procent om året.

Totalresultatet på skalan 1–5 av undersökningen om arbetsklimatet var på samma nivå (3,75) som året innan, fastän perioden inrymde många ändringar. Resultatet steg bland annat av personalens engagemang, som fortfarande är mycket starkt (4). I bedömningen av chefsarbetet mättes hur väl personalen upplever att cheferna har följt Ilmarinens ledningsprinciper. På basis av resultaten av personalenkäten fick cheferna fortsättningsvis ett mycket gott betyg av sina underställda, dvs. 3,89. Cheferna fick särskilt god respons för stödjandet av gemensam framgång och för ett rättvist behandlande, vilka bägge bedömdes med betyget 4. Utöver ledarskapsprinciperna följer vi också upp på vilket sätt arbetsplatsreglerna efterföljs i det dagliga arbetet. Resultaten visade att man håller fast vid överenskomna principer – resultatet var i genomsnitt 4 på skalan 1–5. Svarandena gav särskilt höga betyg för arbetsplatsens goda anda, det kundorienterade arbetsgreppet och respekterandet av bolagets värderingar och spelregler (för samtliga var betyget över 4). Svarsprocenten var exceptionellt hög, dvs. 83.

12 RÖRELSEKOSTNADER

Ilmarinens kostnadseffektivitet förbättrades från året innan. En fortlöpande effektivisering av verksamheten utgör ett av Ilmarinens strategiska mål. En effektiv verksamhet gynnar kunderna i form av de kundåterbärningar som bolaget beviljar. Kostnaderna som finansieras med försäkringsavgiftens omkostnadsinkomst sjönk med 1,3 procent. Omkostnadsprocenten, dvs. ovan nämnda rörelsekostnader i förhållande till erhållna omkostnadsandelar sjönk något och var 74,9 (75,5) procent.

Ilmarinens totala driftskostnader uppgick till sammanlagt 147,2 (150,7) miljoner euro, dvs. de var 2,3 procent mindre än året innan. Omkostnadsrörelsens resultat förbättrades med 2,0 procent och uppgick till 36,1 (35,4) miljoner euro.

De lagstadgade avgifterna på 10,3 miljoner euro finansieras med en särskild andel för lagstadgade avgifter som ingår i försäkringsavgiften. Dessa avgifter utgörs av Pensionsskyddscentralens kostnadsandel, Finansinspektionens tillsynsavgift och justitieförvaltningsavgiften.

Placeringsverksamhetens rörelsekostnader var 24,5 (25,3) miljoner euro, vilket utgör 0,07 procent av de sammanräknade placeringarna. Kostnaderna finansieras med placeringsintäkter. För verksamhet som görs i samarbete med kunderna i syfte att upprätthålla välbefinnandet och arbetsförmågan och som finansieras med den andel för hantering av risken för arbetsförmåga som ingår i försäkringsavgiften användes 4,7 (5,1) miljoner euro.

13 FÖRVALTNING

Ordförande för Ilmarinens förvaltningsråd år 2016 var verkställande direktör för Neste Abp Matti Lievonen. Vice ordförande var styrelseordförande för Kone Oyj Antti Herlin och fram till den 8 april 2016 vice ordförande för Teknikens Akademikerförbund Kirsi Kaasinen, som var första ställföreträdare för ordföranden. Förvaltningsrådet hade totalt 28 ledamöter.

Styrelsens sammansättning 1.1–31.12.2016:

- Sture Fjäder, ordförande, Akava
- Mikko Helander, chefdirektör, Kesko Abp
- Jyri Häkämies, verkställande direktör, Finlands Näringsliv EK
- Hille Korhonen, verkställande direktör, Alko Ab
- Minna Korkeaoja, ekonomidirektör, Pohjolan Voima Oy
- Olli Lehtilä, verkställande direktör, OP Försäkring Ab
- Hannu Leinonen, verkställande direktör, Destia Oy
- Lauri Lyly, ordförande, FFC
- Heikki Malinen, koncerndirektör, Posti Group Oyj
- Katarina Murto, direktör för intressebevakningen, STTK
- Kristian Pullola, ekonomidirektör, Nokia Abp
- Pekka Vauramo, verkställande direktör, Finnair Abp

suppleanter:

- Annukka Lantto, vice verkställande direktör, Antellkoncernen

- Hannu Rautiainen, direktör, Finlands Näringsliv EK
- Kari Savolainen, verkställande direktör, Finavia Abp
- Petri Vanhala, ordförande, Pappersförbundet rf

Styrelseledamöternas mandatperiod är fyra år 1.1.2014–31.12.2017. Som ny ledamot började Pekka Vauramo fr.o.m. 1.1.2016. Minna Korkeaoja övergick från suppleant till ordinarie ledamot fr.o.m. 1.1.2016 och som suppleant började Annukka Lantto.

Lauri Lyllys ledamotskap och vice ordförandeskap samt Heikki Malinens ledamotskap upphörde den 31 december 2016. Förvaltningsrådet valde på sitt sammanträde den 25 november 2016 ordförande för FFC Jarkko Eloranta i stället för Lauri Lyly för mandatperioden 1.1.2017– 31.12.2017.

Styrelsens ordförande bildar bolagets nominerings- och ersättningsutskott. Mikko Helander var ordförande för styrelsen år 2016. Vice ordförande var Jyri Häkämies och Lauri Lyly, som var första ställföreträdare för ordföranden. I januari 2017 valde styrelsen Jarkko Eloranta till ny vice ordförande. Helander fortsätter som ordförande och Häkämies som andra vice ordförande.

Ordförande för revisions- och riskhanteringsutskottet var Kristian Pullola och medlemmar var Minna Korkeaoja, Katarina Murto och Hannu Rautiainen.

Ordförande för valutskottet år 2016 var Matti Lievonen, vice ordförande var Matti Harju-niemi och medlemmar var Sture Fjäder, Mikko Helander, Antti Herlin och Katarina Murto.

För styrelse- och förvaltningsrådsledamöternas deltagande i möten redogörs i ersättningsförklaringen som kan läsas på www.ilmarinen.fi/förvaltning_och_organisation/ersättningsförklaring.

Som Ilmarinens revisor fungerade Ernst & Young Oy, CGR-sammanslutning och som dess utnämnda huvudansvariga revisor CGR Harri Pärssinen.

14 KONCERNEN

Vid utgången av år 2016 bestod Ilmarinenkoncernen av 137 (125) dotterbolag och 44 (38) ägarintresseföretag, av vilka 22 (19) har konsoliderats i koncernen som väsentliga intressebolag. Dotterbolagen är fastighetsbolag, med undantag för Tietollmarinen. Även majoriteten av intressebolagen är fastighetsbolag eller fastighetssammanslutningar. Tietollmarinen hör till koncernen på grundval av rösträtt, då Ilmarinen innehar en andel om 70 procent av det röstetal som aktierna i Tietollmarinen medför, fastän Ilmarinens andel av aktiekapitalet är 30 procent. Uppgifter om samtliga dotterföretag och ägarintresseföretag finns i noterna till bokslutet.

Ilmarinen äger garantikapitalet i Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi i sin helhet. Eftersom det inte ansluter sig någon rösträtt till garantiandelarna, konsolideras bolaget inte i koncernen som ett intresseföretag, utan behandlas som ett ägarintresseföretag. Suomi-bolaget lägger ner sin verksamhet år 2017.

15 HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSPERIODEN

Solvensberäkningen ändrades från ingången av år 2017. Ändringen inverkar på de solvensgränser som fastställs för arbetspensionsbolagen, men inte på solvensnivån. Därtill ökade vikten av det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret som ingår i ansvarsskulden med 15 procent. Ändringen sporrar pensionsförsäkringsbolagen att utöka sina aktieplaceringar.

16 FRAMTIDSUTSIKTER

Återhämtningen av Finlands ekonomi väntas fortsätta under år 2017. Som en följd av detta kan sysselsättningen och arbetspensionsbranschens premieinkomst öka i något snabbare takt än under år 2016.

Beträffande placeringsintäkterna är verksamhetsmiljön fortsättningsvis osäker. Resultatet av det amerikanska presidentvalet har ökat optimismen på aktiemarknaden, men samtidigt har osäkerheten inom den internationella politiken och handelsutvecklingen ökat. Folkomröstningen om EU-medlemskapet i Storbritannien år 2016 och de förhandlingar som inleddes mellan Storbritannien och EU-länderna om de kommande relationerna efter det skapar osäkerhet då det gäller EU-ländernas utveckling. Tillsvidare har placeringsmarknaden förhållit sig relativt tillitsfull till förändringsfaktorerna. Europeiska centralbanken väntas fortsätta sin stimulerande penningpolitik, men det är möjligt att den amerikanska centralbanken fortsätter att höja styrräntorna, vilket kan leda till valutakursförändringar.

I Ilmarinens egen verksamhet framhävs en kraftig satsning på utveckling och digitalisering av funktionerna. Genom dessa eftersträvas förbättrade tjänster och kostnadseffektivitet. Samarbetet med OP Gruppen utgör fortsättningsvis en viktig framgångsfaktor i skötseln av Ilmarinens kundrelationer, såsom under tidigare år.

Styrelsens förslag till disposition av bolagets vinst

Moderbolagets utdelningsbara fria egna kapital i bokslutet 31.12.2016 är 80 985 819,87 euro, varav räkenskapsperiodens vinst uppgår till 4 479 553,16 euro.

Styrelsen föreslår att bolagsstämman beslutar om att reservera högst 100 000 euro av räkenskapsperiodens vinst för styrelsens disposition att utdelas för allmännyttiga eller därmed jämförbara ändamål i form av donationer samt bemyndigar styrelsen att besluta om utnämningen av mottagare, användningsändamål och donationernas närmare villkor. Bemyndigandet är i kraft fram till den ordinarie bolagsstämman 2018 och donationsmedel som eventuellt inte använts fram till att bemyndigandet upphör överförs till säkerhetsreserven.

Styrelsen föreslår därtill att resten av räkenskapsperiodens vinst, dvs. 4 379 553,16 euro överförs till säkerhetsreserven.

Helsingfors den 16 februari 2017

Mikko Helander

Jarkko Eloranta

Jyri Häkämies

Sture Fjäder

Hille Korhonen

Minna Korkeaaja

Olli Lehtilä

Hannu Leinonen

Katarina Murto

Kristian Pullola

Kari Savolainen

Pekka Vauramo

Timo Ritakallio
verkställande direktör

Över utförd revision har i dag avgivits revisionsberättelse.

Helsingfors den 7 mars 2017

Ernst & Young Oy
CGR-sammanslutning

Harri Pärssinen
CGR